

DÖRD QAYDA

Fəzilətli şeyx

Heysəm bin Muhamməd bin Cəmil Sərhan

Məscidu Nəbəvinin tədris idarəsinin keçmiş müəllimi,

www.attasseel-alelmi.com

saytının rəhbəri

Allah onu, valideynlərini və bu kitabın çıxarılmasında yardım edənləri bağışlasın.

Dörd Qayda

Heysəm bin Muħamməd bin Cəmil Sərhan

“1” nəşr

Bütün hüquqlar qorunur©

Kitabı çap edib pulsuz paylamaq istəyənlər müəllifdən izn almalıdırlar.

Əlaqə üçün poçt ünvanı

islamtorrent@gmail.com

Rəhimli və Mərhəmətli Allahın adı ilə

Həmd aləmlərin rəbbi Allaha məxsusdur. Biz yalnız Ona həmd edir, Ondan kömək diləyir və Ondan bağışlanma diləyirik. Nəfsimizin şərrindən və əməllərimizin pisindən Ona sığınırıq. Əgər Allah kimə hidayət versə onu kimsə azdırma bilməz, kimi də azdırsa ona kimsə hidayət verə bilməz. Şəhadət verirəm ki, Allahdan başqa haqq ilah yoxdur, O təkdir, şəriki yoxdur. Yenə şəhadət verirəm ki, Muhəmməd Allahın qulu və elçisidir.

Şərhdən öncəki müqəddimə

Bu dörd qayda kitabı elm tələbəsinin öyrənəcəyi mətnlər sırasında ikinci yerdədir. Bu kitabın tədris edilməsində məqsəd:

Bu alimlərin nəsihətidir.

Sələf alimlərimizin etdiklərini təkrarlayırıq

Bu kitabda zamanımızda şirk qoşanlara rəddlər var

"Şübhələrin kəşfi" kitabından əvvəl bu kitaba başlamaq lazımdır ki, elm tələbəsinin qəlbində şübhəyə yer qalmasın.

Bu kitab "şübhələrin kəşfi" kitabının müxtəsəridir.

Dörd qaydanın mündəricatı

Alimlər bu kitabı üç qismə bölürlər:

Müqəddimə
(Səadətün ünvanı)

Tövhidə öyrənməyin
əhəmiyyəti

Qaydalar

Birinci: Müqəddimə (səadət ünvanı)

(1) Nə üçün alimlər kitablarını Allahın adı ilə başlayırlar?

Allahın adı ilə təberrük edirlər

Özlərindən əvvəlki alimlərin ənənəsini davam etdirirlər

Allahın kitabına və peyğəmbərlərin yoluna müvafiq olmaq üçün

Mərhəmətli və Rəhimli Allahın adı ilə(1) . Kərim Allahdan, əzəmətli Ərşin Rəbbindən istəyirəm ki(2), səni dünya və axirətdə Özünə dost tutsun(3), harda olursan ol, səni bərəkətli etsin və səni nemət veriləndə şükür edən, müsibət gələndə səbir edən, günah işlədəndə bağışlanma diləyənlərdən etsin. Çünki bu üç xislət səadət ünvanıdır.

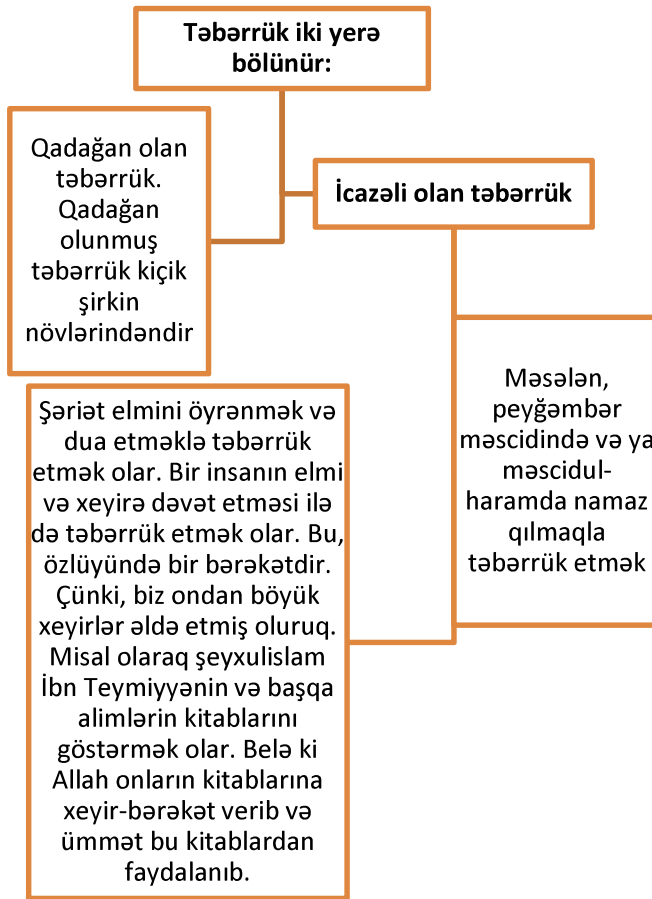
(2) Şeyx Allahın adı ilə başladıqdan sonra müqəddimədə adəti üzrə elm tələbəsi üçün dua etdi. Bu da onun elm tələbələrinə nə qədər xeyir istədiyinə və onların hər xeyirə nail olmaları üçün çalışdığına dəlildir.

(3) Allah dostları imanla təqvanı cəm edənlərə deyilir. Şeyxul İslam İbn Teymiyyə (Allah ona rəhmət etsin) demişdir: "Kim mömin və təqvalı olarsa, o Allah dostudur". Təsdiqi isə Allahın bu kəlamdır: **((Bilin ki, Allah dostlarına nə bir qorxu, nədə bir hüzn vardır. Onlar iman gətirib təqvalı olanlardır))** (Yunus surəsi 62-63).

Bərəkət: bir şeyin artıb çoxalması deməkdir.

Təberrük: bir şeyin artmasını istəmək deməkdir.

Mübarək: bərəkətli olan deməkdir, yəni harda olursa-olsun ondan faydalanmaq olur.

«Nemət veriləndə şükür edən»(1):

(1) Nemət özü bir sınaqdır. Uca Allah buyurur: "Biz sizi sınamaq üçün şər və xeyirlə imtahana çəkirik."

"(Süleyman) taxtı yanında hazır durmuş görün kimi dedi: "Bu, Rəbbimin lütfündəndir ki, mənə sınağa çəksin, görək şükür edəcəyəm, yoxsa nankor olacağam! Kim şükür etsə, ancaq öz xeyrinə şükür etmiş olar, kim də nankor olsa, (bilsin ki), həqiqətən, Rəbbim (onun şükrünə) möhtac deyildir, Səxavətlidir!"

"İnsana gəldikdə, nə zaman Rəbbin onu imtahana çəkib ehtiram etsə, ona bir nemət versə, o: "Rəbbim mənə ehtiram göstərdi!" –deyər."

Həmçinin, Allah Təalanın İsrail oğullarından olan üç nəfəri sınağa çəkməsi hədisi də buna dəlildir.

Nemət həm rububiyət tövhidi ilə, həm uluhiyyət tövhidi ilə bağlıdır. Nemətin şükürü iki qismə bölünür:

Nemət gələndən sonra neməti verən və lütf edən Allaha şükür etməkdir. Bu şükür aşağıdakılarla edilir:

Əzalarla

Bu, verilən neməti Allahın razı qaldığı şeylərə sərf etməklə olur. Üstəlik də Ona yaxınlaşmaq üçün itaətləri artırmaq və günahlardan uzaqlaşmaq lazımdır

Dillə

Allahın verdiyi nemətləri danışmaqla və buna görə Allaha həmd və sənalar etməklə olur. **"Və Rəbbinin nemətindən danış."**

Qəlblə

Var olan bütün nemətlərin Allahdan olduğuna etiqad etməklə olur.

Nemət gəlməzdən öncə Allaha olan bağlılıq

Bu qismin tələbinə görə bəndə etiqad və iman etməlidir ki, nemət verən Allahdır. Gərək o, Allahdan başqasına qəlbini bağlanmasın, nədə Ondən başqasından xeyir ummasın. Cənnət Allahdan istənilir, çünki onun maliki Allahdır.

Həmçinin ruzini də Allahdan qeyrisindən istəmək mümkün deyil. **"Ölməz, (əbədi) Yaşayana təvəkkül et və Onu həmd-səna ilə təriflə."**

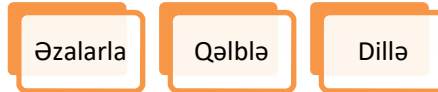
"Siz Allahı qoyub ancaq bütələrə ibadət edir və yalan uydurursunuz. Şübhəsiz ki, Allahdan başqa ibadət etdikləriniz sizə ruzi verməyə qadir deyillər. Elə isə ruzini Allahdan diləyin – yəni, Ondən diləyin, başqasından yox – Ona ibadət edin və Ona şükür edin."

(1) Çünki, ümmətin icması ilə hər kəsin səbr etməsi vacibdir.

«Müsibət gələndə səbr edən»(1):

Birinci: Qəzəblənmək. Haramdır, böyük günahlardan sayılır və aşağıdakıqlarla olur:

-Qəlb ilə qəzəblənmək. İbn Qeyyim deyir: "Bəzi insanlar bunu qəlbi ilə edir, lakin dili ilə bunu deməyə cürət etmirlər. Qəlbində deyir: "Rəbbim mənə zülüm etdi, mən buna layiq deyildim, belə-belə olmalı idi..." Nəyi isə az və ya çox görür. Qəlbini yoxla, sən salamatsanmı?"

-Dil ilə qəzəblənmək. Vay-şivən salır, söyüb qarğış edir və s.

-Əzalar ilə. Yanaqlarını, yaxasını cırır, saçlarını yolur, əşyaları sındırır – bunlar hamısı əzalarla qəzəblənməyə aiddir.

İkinci: səbr etmək. Səbr etmək ümmətin icması ilə vacibdir. İnsan həm qəlbi, həm dili, həm də bədən üzvləri ilə səbr etməlidir. İmam Əhməd (Allah ona rəhmət etsin) demişdir: "Quranda doxsan yerdə Səbr etmək qeyd olunub. İslam ümmətinin icmasına görə səbr etmək vacibdir və o imanın yarısını təşkil edir. Çünki, iman iki hissədən ibarətdir: yarısı səbr, yarısı da şükrdür." (Mədərīcus səlikin).

Üçüncü: razı qalmaq. Bu xüsusiyyət, səbirdən daha üstündür və müstəhəbdir.

Dördüncü: şükür etmək. Bu da müstəhəbdir və yuxarıda deyilən qismlərin hamısından daha üstün bir mərtəbədir.

İkinci: Dörd qayda

Rəhmli və mərhəmətli olan Allahın adı ilə

Allah səni Öz itaətinə yönəltsin - bil ki, hənif din İbrahimin dinidir, o da: Tək Allaha ixlasla və dini yalnız Ona aid edərək ibadət etməyindir. Allah Təalə bütün insanları bunun üçün yaratmış və onlara da yalnız belə etmələrini əmr etmişdir. Allah Təalə buyurur : **(Mən cinləri və insanları ancaq Mənə ibadət etmək üçün yaratdım)(1)** [Zəriat surəsi 56.]

Bilirsən ki, Allah səni Ona ibadət etmək üçün yaradıb. Namaz yalnız dəstəmazlı halda qılındıqda namaz adlanırsa, hər bir ibadət də tövhid etiqadı ilə olduqda ibadət adlanır. Subaşına getmək dəstəmazı pozduğu kimi, şirk də ibadətə qarışıqda onu puç edir.

Əgər bilsən ki, şirk ibadətə qarışanda onu batil edir, əməli heçə çıxarır və əməl sahibini də əbədi cəhənnəmlik edir, o zaman anlayarsan ki, sənin üçün ən vacib məsələ şirkin nə olduğunu öyrənməkdir. Ümid edirəm ki, bunun sayəsində Allah səni bu şirk şəbəkəsindən azad edər. Allah Təalə buyurur: **(Şübhəsiz ki, Allah Ona şərikin qoşanı bağışlamaz, bundan aşağısını istədiyinə bağışlayar)** [Nisə surəsi 48]. Şirkini nə olduğunu bilmək üçün Allahın Öz kitabında xəbər verdiyi dörd qaydanı bilməlisən.

BİRİNCİ QAYDA

Bil ki, Peyğəmbərin (Allahın salamu və salavatu onun üzərinə olsun) döyüşdüyü kafirlər etiraf edirdilər ki, yaradan da, hər şeyi idarə edən də Allahdır. Amma bu etiraf onların İslama girməsinə kifayət etmədi.

Sübutu isə Allahın bu ayəsidir: **(De: "Sizə göydən və yerdən ruzi verən kimdir? Qulaqlara və gözlərə hakim olan kimdir? Ölüdən diri çıxaran, diridən də ölü çıxaran kimdir? İşləri yoluna qoyan kimdir?" Onlar deyəcəklər: "Allah!" De: "Bəs belə olduğu halda Allahdan qorxmursunuz?")** [Yunus surəsi 31].(2)

(1) Müəllif (Allah ona rəhmət etsin) burda tövhidi nə üçün öyrəndiyimizi açıqlayır.

(2) Peyğəmbərin (Allahın salamu və salavatu onun üzərinə olsun) onları dəvət etmək üçün göndərildiyi kafirlər rububiyyət tövhidini etiraf edirdilər. Bununla belə Peyğəmbər (Allahın salamu və salavatu onun üzərinə olsun) onlarla vuruşub onlara qarşı cihad etdi. Deməli onlarla Peyğəmbərin (Allahın salamu və salavatu onun üzərinə olsun) arasında olan ixtilafın səbəbi uluhiyyət tövhidi idi. Kim Allaha xas olan hər hansı bir ibadəti Allahdan başqasına aid edərsə, böyük şirkə və böyük küfrə düşmüşdür.

İKİNCİ QAYDA

Onlar deyirlər: Biz o ibadət etdiklərimizə yalnız Allaha yaxınlaşmaq və onlardan şəfaət ummaq üçün dua edib onlara yönəldik.

Onların iddiasını aşağıdakı ayə təkzib edir: **(Allahı qoyub başqalarını özlərinə dost tutanlar: "Biz, onlara ancaq bizi Allaha daha çox yaxınlaşdırsınlar deyə ibadət edirik"– deyirlər. Əlbəttə ki, Allah ziddiyyətə düşdükləri şeylər barəsində onların arasında Öz hökmünü verəcəkdir. Şübhəsiz ki, Allah yalançı və kafirləri doğru yola yönəltməz.)** [Zumər surəsi 3].**(1)**

Şəfaət üçün gətirdikləri iddia da bu ayə ilə rədd olunur: **(Onlar Allahı qoyub özlərinə nə bir zərər, nə də bir fayda verə bilənlərə ibadət edir və: "Onlar Allah yanında bizim şəfaətçilərimizdir!"– deyirlər.)** [Yunus surəsi 18].

Şəfaət iki yerə bölünür: qadağan olunan və icazə verilən şəfaət.**(2)**

Qadağan olunan şəfaət, yalnız Allahın qadir olduğu şeyləri Allahdan başqasından istəməkdir. Dəlil də Allahın bu ayəsidir: **(Ey iman gətirənlər! Alış-verişin, dostluğun və şəfaətin olmayacağı gün gəlməmişdən öncə sizə verdiyimiz ruzidən Allah yolunda xərcləyin! Kafirlər əsl zalımlardır)** [Bəqərə surəsi 254].

İcazə verilən şəfaət isə, Allahdan istənilən şəfaətdir. Şəfaət edən, şəfaəti etməklə Allah qatında şərəfləndirilmişdir. Şəfaət olunan kimsə, Allah şəfaətə izn verdikdən sonra sözündən və əməlindən razı qaldığı kimsədir. Allah Təalə buyurur: **(Onun izni olmadan Onun yanında kim şəfaət edə bilər?)** [Baqara surəsi: 255].

(1) Şirk və küfr əhli iddia edirdilər ki, onlar batil ilahlarına yalnız şəfaət və yaxınlaşmaq üçün dua edib onlara yönəlirlər. Peyğəmbər (Allahın salamu və salavatı onun üzərinə olsun) bununla belə onları təkfir edib onlarla savaşıdı.

(2)Şəfaətin lüğəti mənası: birini başqasına əlavə edərək onu iki etməkdir.
Şərii mənası: başqasına fayda vermək, yaxud ondan zərəri dəf etmək üçün ona vasitəçilik etməkdir.

Şəfaətin qismləri

İcazəli şəfaət

Bu şəfaət yalnız Allahdan istənilir. Bunun da üç şərti var:

1. Allahın şəfaət üçün izn verməsi;
2. Allahın şəfaət edəndən razı olması;
3. Allahın şəfaət olunandan razı qalması.

İcazəli şəfaət iki hissəyə ayrılır:

Peyğəmbərlər, nəbilər, mələklər, tövhid əhli və uşaqların edəcəyi şəfaətdir.

Tövhid əhlinin cənnətdə dərəcələrinin yüksəlməsi üçün edilən şəfaət

Tövhid əhlindən cəhənnəmə girməyə layiq olanların ora girməməsi üçün edilən şəfaət

Tövhid əhlindən cəhənnəmə girənlərin ordan çıxmaları üçün edilən şəfaət

Bəndənin gücü yetdiyi şeylərdə şəfaət etməsi

Bu dörd şərtlə doğru olur:

1. Şəfaət edənin yanında olması;
2. Sağ olması;
3. Gücü yetməsi;
4. Şəfsət edəni səbəb olaraq görməsi.

Peyğəmbərə (Allahın salamu və salavatu onun üzərinə olsun) məxsus olan və başqasının ona ortaqlığı olmadığı şəfaətdir.

Böyük şəfaət

Əmisi Əbu Talibin əzabının yüngülləşməsi üçün edəcəyi şəfaət

Cənnətin qapısının açılmağı üçün edəcəyi şəfaət

Qadağan olunan şəfaət

Bu, Quranın qadağan etdiyi şəfaətdir və yalnız Allahın qadir olduğu şeylərdə ondan başqasından istənilən şəfaətdir.

Hökmü: Böyük şirkdir.

ÜÇÜNCÜ QAYDA(1)

Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) fərqli ibadət edən insanlara göndərilmişdi. Bəziləri mələklərə, bəziləri peyğəmbərlərə və salehlərə, bəziləri ağaclara və daşlara, bəziləri isə günəşə və aya ibadət edirdilər. Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) onlar arasında heç bir fərq qoymadan onların hamsı ilə vuruşdu. Allahın bu kəlamı deyiləni isbat edir: **"Fitnə aradan qalxana qədər və din tamamilə yalnız Allaha aid edilənədək onlarla vuruşun!"** [Ənfal surəsi: 39].

O zaman bəzilərinin günəşə və aya ibadət etmələri, Allahın bu kəlamında deyilmişdir: **"Gecə və gündüz, günəş və ay Onun dəlillərindəndir. Əgər siz Ona ibadət edirsinizsə, onda günəşə və aya səcdə etməyin, onları yaradan Allaha səcdə edin."** [Fussilət surəsi:37].

Həmin dövrdə bəzi insanların mələklərə ibadət etmələri, aşağıdakı ayədə deyilmişdir: **"O sizə mələkləri və peyğəmbərləri özünüə tanrılar qəbul etməyi buyurmaz."** [Əli İmran surəsi: 80].

Bir qism insanların peyğəmbərlərə ibadət etmələri isə Allahın bu kəlamında qeyd edilmişdir: **"Allah deyəcəkdir: "Ey Məryəm oğlu İsa! Sənmi insanlara: "Allahı qoyub məni və anamı iki məbud qəbul edin!"- demişdin?" İsa deyəcək: "Sən pak və müqəddəssən! Haqqım olmayan bir şeyi demək mənə yaraşmaz. Əgər bunu demiş olsaydım, əlbəttə, Sən onu bilərdin. Sən mənim qəlbimdə olanları bilirsən, mən isə Sənin Özündə olanları bilmirəm. Şübhəsiz ki, qeybləri bilən Sənsən!"** [Maidə surəsi: 116].

Bir qrup adamın salehlərə ibadət etmələri haqqında isə bu ayədə deyilmişdir: **"Onların yalvardıqları məbudların özləri də Rəbbinə – hansı daha yaxın olacaq deyə vəsilə axtarırlar, Onun rəhmətini umurlar, əzabından qorxurlar."** [İsra surəsi: 57].

Bir dəşyə adamın isə ağaclara və daşlara ibadət etməsi bu ayədə öz əksini tapmışdır: **"Siz tapındığınız Lat və Uzzanı gördünüzmü? Həmçinin üçüncü olan Mənatı da?"** [Nəcm surəsi: 19-20]. Əbu Vaqid Əl-İleysi (Allah ondan razı olsun) deyir ki, " Peyğəmbərlə (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) bərabər Huneyn adlanan yerə çıxdıq. Həmin vaxt biz İslamda yeni idik. O vaxtlar müşriklərin sidr ağacı var idi, onun yanında etikaf edirdilər və silahlarını həmin ağacdan asırdılar ki, guya ağac bu silahlara güc verəcək. Həmin ağaca asılqan ağacı deyirdilər. Biz də bir sidr ağacının yanından keçdikdə dedik: Ey Allahın Rəsulu, onların asılqan ağacı olduğu kimi, bizə də bir asılqan ağacı təyin et. Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) dedi: **"Allahu Əkbər! Bu sizdən əvvəlkilərin yoludur. Nəfsim əlində Olana and olsun ki, bənu israilin Musaya dediyini siz mənə dediniz: "Onların ilahları olduğu kimi bizə də bir ilah düzəlt. O (Musa) dedi: "siz cahil bir qövmsünüz." Siz özünüzdən əvvəlkilərin yoluna uyacaqsınız."** Tirmizi rəvayət edib və səhih olduğunu bildirib.

(1). Bu qayda, "şirk yalnız bütələrə ibadət etməklə olur"-deyənlərə açıq aydın bir cavab və rəddir. Çünki şərii dəlillər həmin dövrdə həm bütələrə, həm də digər ibadət olunan batil inanclara ibadət mövzusunda varid olmuşdur. Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) onların arasında fərq qoymamışdır, əksinə onların hamsını tağutlardan saymışdır. Dinin yalnız Allah üçün olması üçün onların hamsı ilə savaşımışdır.

DÖRDÜNCÜ QAYDA

Günümüzdə olan müşriklərin şirki əvvəlkilərin şirkindən daha şiddətlidir. Çünki, əvvəlkilər rahatlıq halında Allaha şərik qoşurdular, çətinlik anında isə ixlaslı olurdular. Zamanımızda olan müşriklər isə asanlıqda da, çətinlikdə də şirk qoşurlar.

Dəlil Allahın bu kəlamıdır: **(Onlar gəmiyə mindikləri zaman, dini yalnız Allaha məxsus edərək, Ona yalvarırlar. Allah onları xilas edib quruya çıxaran kimi, yenə də Ona şərik qoşurlar)** [Ankəbut surəsi: 65]. **(1)**

(1) Müəllif (Allah ona rəhmət etsin) bu qaydada günümüzdə olan şirk əhlinin mövqeyinin təhlükəsini bəyan edir. Belə ki, bunların şirki keçmişdə olan müşriklərin şirkindən daha betərdir. Çünki, günümüzdə olan şirk əhli Allaha çətinlik anında da, rahatlıq anında da şərik qoşurlar. Amma keçmişdə olan müşriklər isə Allaha yalnız rahatlıq anında şərik qoşurdular, çətinlik anında isə Allahın təkliyini etiraf edirdilər.

Əgər Peyğəmbərin (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) onları dəvət etmək üçün göndərildiyi kafirlərin bunlardan şirki daha az olmasına baxmayaraq Peyğəmbər (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) onları təkfir etdisə, bəs onda hər bir halında - asanlıqda da, çətinlikdə də Allaha şərik qoşanların halı necədir?! Şəkk yoxdur ki bunların küfrü daha betərdir.

Dörd qayda kitabı şübhələrin kəşfi kitabının xülasəsi sayılır	
Müqəddimədə səadət ünvanından bəhs olunur	
Səadət ünvanı	
Nemət verildə şükr etmək:	Nemət özünü bir sınaqdır. Buna dəlillərdən "Biz sizi sınamaq üçün şər və xeyirle imtahana çəkirik."
Müsbət gələndə səbr etmək	Nemətə şükr etmək
Müsbət zamanı insanların halları	<p>Rububiyyət tövhidi ilə bağlı olanı</p> <p>Necə ki, cənnət yalnız Allahdan istənilir-çünki cənnətə sahib olan Odur, ruzi də yalnız Allahdan istənilir. Ona görə də qəlbin yalnız Allaha bağlanması lazımdır.</p> <p>Qəlbi ilə: Etiraf və iqrar edir ki, bütün nemətlər Allahdandır.</p> <p>Dil ilə: Dili ilə şükr edir: "Bu, Rəbbimin lütfündəndir ki, məni sınağa çəksin, görək şükür edəcəyəm, yoxsa nankor olacağam "</p> <p>Əzaları ilə şükr edir: Belə ki, verilən nemətləri nemət verənin şükrünə istifadə edir. Məsələn malın şükrü onu Allahın itaətində xərcləməklə olur, elm nemətinin şükrü onu öyrənmək istəyənlərə öyrətməklə olur.</p> <p>Qəzəbli: hökmü böyük günahlardandır, hətta hərdən kiçik şirkə qədər çata bilər. Qəzəblənmək qəlblə, dillə və əzalarla olur.</p> <p>Səbr edən: səbrin hökmü ümmətin icması ilə vacibdir. Səbr də qəlb, dil və əzalarla olur. Səbr öz adı kimidir, dadı acıdır amma nəticəsi baldan da şirindir.</p> <p>Razı qalan: hökmü müstəhəbdir, Rəbbinə razı qalmağın kamilliyinə görə bilir ki, başına gələn hər bir müsbət Allahın</p>

					<p>qədərindəndir və bu da onun üçün xeyirlidir.</p> <p>Şükr edən: bu mərtəbələrin ən üstünüdür və allaha daha sevimlidir. Bu yalnız Allahın şükr edən qullarına aiddir.</p>
					Günah işləyəndə bağışlanma diləyər
			Nəyə görə tövhidi və şirkin təhlükəsini öyrənirik?		<p>Hənifilik: İbrahimin dinidir, o da Allahın səni Ona ibadət etmək üçün yaratdığını bilməyindir. İbadət də yalnız tövhid üzərində olarsa ibadət adlanır. əgər şirk ibadətə qarışarsa onu pozar və əməli batil edər, onu edəndə əbədi cəhənnəmlik olar.</p>
	Dörd qayda				<p>Birinci qayda: Peyğəmbərin (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) cihad etdiyi kafirlər rububiyyət tövhidini iqrar edirdilər. Lakin uluhiyyət tövhidini qəbul etmirdilər. Ona gör də bu iqrar onları islama daxil etmədi.</p> <p>İkinci qayda: Kafirlər bütələrə, şəfaət və Allaha yaxınlaşmaq üçün ibadət edirdilər.</p> <p>Üçüncü qayda: Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) müxtəlif şeylərə ibadət edən insanlara göndərildi, lakin onların şirki arasında fərq qoymadı.</p> <p>Dördüncü qayda: Günümüzdə olan şirk əhlinin şirki keçmişdə olanlardan daha betərdir.</p>

DÖRD QAYDA KİTABININ İMTAHANI

Ad:

Tövhid kitabından əzbərlədiyiniz miqdar:

Dörd qaydanı əzbər bilirsinizmi?

1) Aşağıda yazılanların hər biri üçün Quran və ya sünnətdən dəlil yaz

Nemət bir imtahandır

Müşriklər rububiyət tövhidi qəbul edirdilər

Müşriklərin məqsədi Allaha yaxınlaşmaq idi

İnkar olunan şəfaət

Müşriklər günəşə və aya ibadət edirdilər

Müşriklər mələklərə ibadət edirdilər

Müşriklər peyğəmbərlərə ibadət edirdilər

Müşriklər saleh insanlara ibadət edirdilər

Müşriklər daşlara və ağaclara ibadət edirdilər

Keçmişdəki Müşriklər çətinlik vaxtı tək Allaha ibadət edirdilər, asanlıqda isə Allaha şərik qoşurdular

Şirkin dəlili nədir?

2) Aşağıdakılarla bağlı bildiyini yaz:

SUAL	CAVAB
Tövhibi nə üçün öyrənirik?	1) 6) 2) 7) 3) 8) 4) 9) 5)
Nə üçün dörd qayda kitabını öyrənirik?	1) 2) 3) 4)
Dörd qayda kitabı hasnı hissələr bölünür?	1) 2) 3)
Dörd qayda kitabı hansı kitabın müxtəsəridir?	
Nə üçün birinci şübhələrin kəşfi kitabını öyrənmirik?	
Səadətin ünvanı nələrdir?	1) 2) 3)
Hənifilik nədir?	
Dörd qayda kitabını öyrənməkdə nə kimi faydalar var?	
Allah dostları kimlərdir? İbn Teymiyyənin sözünü yaz	

Bunun dəlili nədir?	
Nemətin şükrü nə ilə olur? Misal gətirərək açıqla	1-
	2-
	3-
Bəndənin Allaha bağlılığı necə olmalıdır?	
	1)
	2)
Müsibət anında insanlar neçə yerə bölünür və hansılardır?	3)
	4)
Şəfaətin lüğti və şərii mənası nədir?	
	1)
Şəfaət neçə yerə bölünür və hansılardır?	2)
	1)
İsbat olunan şəfaətin şərtləri nədir?	2)
	3)
İsbat olunan şəfaət neçə yerə bölünür?	
	1)
İsbat olunan şəfaətin qismlərini yaz	2)
Birinci qaydanın xülasəsini yaz	
İkinci qaydanın xülasəsini yaz	

Üçüncü qaydanın xülasəsini yaz	
Dördüncü qaydanın xülasəsini yaz	
Bir əmələ şirk qarışarsa o əməlin hökmü nədir? Dəlili ilə yaz	